

heeft de nieuwe deelnemer wel het voordeel van de hogere indexatie zonder dat hij heeft meebetaald aan het voorafgaande herstelplan. Eveneens geldt dat nieuwe deelnemers niet hebben meebetaald aan de bestaande buffers, maar er wel van profiteren. In feite is één en ander het gevolg van het wezenskenmerk van een pensioenfonds, namelijk solidariteit, waardoor er niet altijd een één op één relatie is tussen wat men betaalt en wat men uiteindelijk krijgt. Ook de doorsneepremie is daar een voorbeeld van.

Daar komt bij dat, nu de meeste deelnemers een middelloonregeling hebben, het toeslagenbeleid en daarmee samenhangend de financiële positie van een fonds één van de belangrijkste overwegingen vormt om wel of niet tot waardeoverdracht te besluiten. Het door de Tweede Kamer geïntroduceerde indexatielabel heeft tot doel om deze keuze voor deelnemers te vergemakkelijken.

Het voorstel van de UvB zou er toe leiden dat pensioenfondsen de mogelijkheid krijgen om de hoogte van de toeslag te relateren aan de mate waarin is meebetaald aan de opgebouwde reserves en buffers, en dat zou de prikkel tot waardeoverdracht geheel wegnemen. De regering acht dit ongewenst, en ziet, zoals gezegd, geen reden om dit specifiek voor beroepspensioenfondsen wel toe te staan.

Premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid

De leden van de CDA-fractie hebben met verwijzing naar het besluit van de directeur-generaal van de belastingdienst van 11 oktober 2006, nr. CPP2006/1977M, Stcrt. 2006, 203, de regering gevraagd om aan te geven waarom de premies in een pensioenregeling, die voorziet in een recht op premievrije voortzetting van de pensioenopbouw bij arbeidsongeschiktheid, alleen voor rekening van een pensioenverzekeraar kunnen komen en niet eventueel ook voor rekening van een pensioenfonds. Vervolgens hebben deze leden gevraagd of dit betekent dat een wegens arbeidsongeschiktheid vrijgestelde regeling bij een pensioenfonds wél moet worden aangepast aan de gewijzigde fiscale regelgeving en of dit betekent dat een pensioengerechtigde bij een pensioenfonds dus slechter af is dan een pensioengerechtigde bij een verzekeraar. De leden van de CDA-fractie hebben in dit verband opgemerkt dat zij van mening zijn dat alle arbeidsongeschikte deelnemers gelijk behandeld moeten worden en hebben om een reactie van de regering ten aanzien van dit punt gevraagd.

Tijdens de parlementaire behandeling van de Wet aanpassing fiscale behandeling VUT/prepensioen en introductie levensloopregeling (Wet VPL) en Wet aanvullend overgangsrecht fiscale behandeling pensioen is uitvoerig over dit onderwerp gesproken. Tijdens de behandeling van de laatstgenoemde wet in de Eerste kamer (Kamerstukken I 2005/06, 30 330, nr. 13) is door de Staatssecretaris van Financiën toegezegd dat het bewilligende beleid dat ten aanzien van premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid bij de introductie van het Witteveenkader is toegepast, onder de voorwaarde van strikte handhaving ook ten aanzien van de Wet VPL toegepast zal worden. Deze toezegging heeft geresulteerd in het door de leden van de CDA-fractie aangehaalde fiscale beleidsbesluit van 11 oktober jongstleden, waarmee het Besluit van 9 januari 2004, nr. CPP2003/1821M is ingetrokken.

Als gevolg van de bovengenoemde toezegging, is in het nieuwe beleidsbesluit van 11 oktober jongstleden aangegeven dat het besluit – afgezien van de uitbreiding van de werking tot de Wet VPL – geen inhoudelijke wijzigingen bevat ten opzichte van beleidsbesluit van 9 januari 2004. Beide besluiten hebben betrekking op de situatie waarin het recht op een

voortgezette pensioenopbouw bij arbeidsongeschiktheid civielrechtelijk definitief is geworden op het moment dat de premievrijstelling is ingegaan. De omvang van de voortgezette pensioenopbouw staat op dat moment in beginsel vast en kan niet meer zonder instemming van alle betrokken partijen worden aangepast.

Deze situatie doet zich met name bij verzekeraars voor, indien de polisvoorwaarden van het verzekerde risico – de premievrijstelling van voortgezette pensioenopbouw bij arbeidsongeschiktheid – niet meer zonder instemming van alle betrokken partijen gewijzigd kunnen worden nadat dit risico is ingetreden. De verzekeringsovereenkomst is dan met andere woorden civielrechtelijk definitief geworden.

Bij pensioenfondsen is deze situatie wezenlijk anders. Werkgevers hebben in beginsel een contract van onbepaalde duur met een pensioenfonds. Hoewel ook in dit geval de arbeidsrelatie tussen de werkgever en de vanwege arbeidsongeschiktheid ontslagen ex-werknemer wordt verbroken, blijft voor wat betreft de pensioenregeling de mogelijkheid tot wijziging daarvan bestaan, omdat die bevoegdheid toekomt aan de sociale partners. Zelfs wanneer de werkgever geen binding met het pensioenfonds meer zou hebben, bijvoorbeeld na faillissement, kan de premie voor de pensioenopbouw van arbeidsongeschikten bovendien nog steeds door de collectiviteit opgebracht blijven worden. Daarom kan de voortgezette pensioenopbouw voor arbeidsongeschikten in geval van pensioenfondsen door middel van een doorsneepremie jaarlijks afgefinancierd blijven worden, vergelijkbaar met de situatie voor de actieve deelnemers. De constructie, waarbij het recht op premievrije pensioenopbouw wegens arbeidsongeschiktheid is geformuleerd als een recht op voortzetting van de betaling van vóóraf vaststaande premiebedragen voor pensioenopbouw voor rekening van de pensioenuitvoerder, is bij pensioenfondsen dus niet noodzakelijk en wordt om die reden ook in veel mindere mate toegepast dan in geval van verzekerde regelingen.

Het feit dat de toekomstige pensioenopbouw van arbeidsongeschikte ex-werknemers in een pensioenfonds op dezelfde wijze vormgegeven kan worden als van de actieve deelnemers, betekent tevens dat aanpassing van deze regeling voor arbeidsongeschikten – in tegenstelling tot de meeste verzekerde regelingen – niet op aanzienlijke bezwaren voor de uitvoeringspraktijk zal stuiten. Als dergelijke bezwaren niet aanwezig zijn, was het voormalige beleidsbesluit van 9 januari 2004, nr. CPP2003/1821M niet van toepassing en dat geldt voor het huidige beleidsbesluit van 11 oktober 2006, nr. CPP2006/1977M nog steeds.

De hoofdregel was en is dus dat bij wijziging van de fiscale regels ook bestaande pensioenregelingen moeten worden aangepast; ook als de voortgezette pensioenopbouw voor arbeidsongeschikten al is ingegaan. Voor de goede orde benadrukt de regering daarbij dat deze uitleg in overeenstemming is met de toezeggingen die de staatssecretaris van Financiën tijdens de parlementaire behandeling van de Wet aanvullend overgangsrecht fiscale behandeling pensioen aan uw Kamer heeft gedaan. De regering heeft toen aangegeven strikt te willen vasthouden aan het bewilligende beleid dat ook is toegepast bij de introductie van het Witteveen-kader en heeft toegezegd een nieuw beleidsbesluit uit te brengen dat in lijn is met het beleidsbesluit van 9 januari 2004, dat invulling gaf aan dat bewilligende beleid. Aangezien het toenmalige beleid niet anders was dan de uitleg die de regering nu geeft – aanpassing aan het huidige fiscale kader kan alleen achterwege blijven indien de premievrijstelling wegens arbeidsongeschiktheid ingevolge de verzekeringsovereenkomst civielrechtelijk definitief is geworden op het moment dat de premievrijstelling

ingaat en daarom op aanzienlijke bezwaren voor de uitvoeringspraktijk stuit – is sprake van een consistente beleidslijn.

Deze beleidslijn houdt overigens ook in dat indien pensioenfondsen aan kunnen tonen dat een wijziging van de inhoud van hun (pre)pensioenregeling voor arbeidsongeschikten – behoudens ingeval de betrokken arbeidsongeschikte daar zelf mee zou instemmen – voor hen onmogelijk is op grond van de pensioentoezegging die in het verleden aan arbeidsongeschikte deelnemers is gedaan, het beleidsbesluit van 11 oktober jongstleden bij wijze van uitzondering op de eerder genoemde hoofdregel, ook op die specifieke pensioenfondsen van toepassing kan worden verklaard.

Gelet op het bovenstaande is er geen reden voor een gelijke behandeling van *alle* arbeidsongeschikte deelnemers, bij alle verzekeraars en alle pensioenfondsen. In de eerste plaats zijn er – zoals hierboven is uiteengezet – fundamentele verschillen tussen de situatie waarin de voortgezette pensioenopbouw van arbeidsongeschikten door middel van een door hen vóóraf betaalde risicopremie ten behoeve van premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid is *verzekerd* enerzijds en de situatie waarin de voortgezette pensioenopbouw van arbeidsongeschikten door middel van een opslag in de collectieve doorsneepremie tijdsevenredig aan de opbouw van toekomstige pensioenaanspraken wordt afgefinancierd anderzijds. Deze fundamentele verschillen tussen de pensioenregelingen van beide groepen arbeidsongeschikte werknemers rechtvaardigen een verschillende fiscale behandeling. Alleen in de eerstgenoemde situatie kan een aanpassing van de pensioenregeling voor arbeidsongeschikten aan het huidige fiscale kader immers tot aanzienlijke bezwaren voor de uitvoeringspraktijk leiden, omdat de verplichtingen van de pensioenuitvoerder (de omvang van de premievrijstelling) en de rechten van de arbeidsongeschikte werknemer (het recht op premievrije voortzetting van de pensioenopbouw vanwege arbeidsongeschiktheid) definitief vast kunnen staan op het moment dat het arbeidsongeschiktheidsrisico intreedt.

In de tweede plaats zou met een mogelijkheid om *alle* arbeidsongeschikten, waarbij de pensioenopbouw wordt voortgezet, buiten de werking van de huidige fiscale regels te laten vallen juist een niet te rechtvaardigen verschil in behandeling ontstaan tussen arbeidsgeschikte werknemers enerzijds en onder diezelfde pensioenregeling vallende arbeidsongeschikte werknemers anderzijds; er is geen rechtvaardiging om de regeling voor de eerste groep wél aan te passen, indien deze aanpassing voor de tweede groep achterwege wordt gelaten.

De invulling van het beleidsbesluit van 11 oktober 2006 (en het voormalige beleidsbesluit van 9 januari 2004), zoals door de leden van de CDA-fractie gesuggereerd, is dan ook nooit door de regering beoogd, en om die reden ook nooit toegezegd.

Shoppen

In de memorie van antwoord op de Pensioenwet (Kamerstukken I 2006/07, 30 413, C, blz. 19) antwoordt de regering als volgt op de vraag van de leden van de CDA-fractie inzake shoppen: «Nadat de verwerving is opgehouden is de vraag van externe onderbrenging niet meer opportuun: de gepensioneerde heeft immers alleen nog maar een relatie met de pensioenuitvoerder en niet meer met de werkgever.» De CDA-fractie vraagt of hieruit de conclusie getrokken kan worden dat ook bij beëindiging van het deelnemerschap vóór pensioendatum het verzekeringnemerschap mag worden overgedragen aan de ex-deelnemer? Ook in dergelijke situaties verwerft hij immers geen aanspraken meer.